

Zilverreiger. De maandelijkse vogeltellingen op de Westdijk in Bunschoten gaan door na het overlijden van initiatiefnemer Wim Smeets. Foto Wim Smeets

Agenda

- **Zaterdag 1 juli, vogeltelling** op de Westdijk in Bunschoten-Spakenburg, bij het elektrische gemaal, 09.00-10.00 uur. Iedereen welkom. Er zijn telescopen aanwezig. Alle eersten zaterdagen van de maand. Inlichtingen via Hayo Nijenhuis. tel. 0619499979
- **Zaterdag 1 juli, festival 25-jarig** bestaan kinderboerderij De Veenweide Soest, Vedelaarpad 53, 13-17 uur, met IVN-stand.
- **Zaterdag 8 juli, zondag 16 juli, zaterdag 22 juli, zaterdag 29 juli**, 10.30-15.00 uur, **open dag Paleistuin** tegenover Paleis Soestdijk. Ook za 5 augustus, zo 13 augustus, za 19 augustus, za 26 augustus, za 2 september, zo 10 september, za 23 september en zo 15 oktober.
- **Zondag 9 juli, Open Imkerijdagen** Nederlandse Bijenhouders Vereniging op kinderboerderij De Veenweide, Vedelaarpad 53, Soest, 13-16 uur. Van 11-16 uur bij De Groene Inval in Baarn, Geerenweg 8.
- **Zaterdag 19 en zondag 20 augustus, Houthakkersfeesten** in de Kuil van Drakensteyn, Stulpseleen Lage Vuursche, 10.00-17.00 uur.
- **Zaterdag 26 augustus en zaterdag 2 september, wandeling met thema heide** door Staatsbosbeheer, start bij restaurant Buiten in de Kuil, Stulpseleen Lage Vuursche, 09.30-11.30 uur. Opgeven niet nodig.
- **Zaterdag 2 september, Fête de La Nature** bij IVN in Paleistuin, tegenover Paleis Soestdijk, 10.30-15.00 uur, valt samen met open dag en Cultuurfestival Baarn.
- **Zaterdag 23 september, herfstmarkt** op boerderij Het Gagelgat, Birkstraat 107, Soest, 11.00-16.00 uur met IVN-stand.
- **Zaterdag 28 oktober, Nacht van de Nacht**, vanaf 19.00 uur. Nog niet zeker of IVN Eemland dit jaar weer meedoet, houdt de nieuwsbrieven in de gaten.

Wim Smeets (80) overleden

● Het bestuur heeft met verdriet kennis genomen van het overlijden van **Wim Smeets, coördinator van de werkgroep Bunschoten** en toegewijd vogelaar. Hij was Lid in de Orde van Oranje Nassau en sinds 14 juni vorig jaar drager van de Gouden Lepelaar van de Vogelbescherming. Hij heeft het IVN telkens weer verrast met zijn enorme kennis, zijn smakelijke manier van vertellen en zijn geweldige arsenaal aan vogelfoto's. Bovendien was het altijd prettig samenwerken met Wim. In de volgende nieuwsbrief plaatsen we een In Memoriam van zijn opvolger Hayo Nieuwenhuis (meer hierover op pagina 3). Wim overleed op 3 juni en is 80 jaar geworden.

Foto Tim van der Hammen

Nieuws vanuit het bestuur

Piet van Dijk

- **Els van Weering** heeft zich in mei teruggetrokken als lid van het bestuur van het IVN-Eemland. Daardoor zijn er momenteel **twee vacatures**: voor een voorzitter en voor een algemeen bestuurslid. Momenteel bestaat het bestuur uit Wim Koster (penningmeester), Piet van Dijk (secretaris), Fabian Dooijeweerd (algemeen bestuurslid communicatie) en Wim Kok (algemeen bestuurslid met oa Paleistuin).
- **Sissy Traa** en **Jos van Asselt** nemen de coördinatie van de scholenwerkgroep van Alma Dijkgraaf en Mary van der Bijl.
- **Weidevogelwerkgroep De Wulp**, al vele jaren een onderdeel van het IVN Eemland, wordt opgeheven. De drie overgebleven leden, onder wie coördinator Roel van Wijk, worden ondergebracht bij Weidevogelwerkgroep De Marel, die actief is in Eemland. Daarmee wordt een wens van het Collectief Eemland (een in Eemdijk gevestigde organisatie van boeren die aan vrijwillig natuurbeheer doen) ingewilligd. Die wil het aantal werkgroepen beperkt houden. Vrijwilligers van De Marel gaan in opdracht van het collectief weilanden in om weidevogelnesten op te sporen en te markeren. De bestemmingsreserve voor weidevogels wordt overgeheveld naar De Marel, een bedrag van 2271 euro.

Vogeltellingen langs de Westdijk gaan door

Piet van Dijk

- De maandelijkse vogeltellingen van de werkgroep Bunschoten van het IVN Eemland bij het gemaal aan de Westdijk in Bunschoten gaan na het overlijden van Wim Smeets door. Dat meldt Hayo Nijenhuis van de werkgroep.
- „Komende zaterdag 1 juli is er weer de vogeltelling bij het gemaal aan de Westdijk in Spakenburg. Het wordt de eerste telling waar we ons moeten realiseren dat onze vriend Wim Smeets er écht niet meer bij is, na zijn overlijden. Het is moeilijk voor te stellen dat we voortaan zonder hem verder moeten”, zegt Hayo. „Maar: Wim zou zeker gewild hebben dat we zijn werk voortzetten en dat zullen we daarom ook doen.”
- Het wordt zaterdag de 265ste maandelijkse telling. De eerste was op 7 juli 2001 ronde plasjes van Vitens aan de Westdijk in Bunschoten. Op die dag werden de volgende vogels geteld: 1 blauwe reiger, 1 lepelaar, 1 wilde eend, 17 meerkoeten, 6 bontbekplevieren, 7 grutto's, 10 (!) kemphanen, 5 Kieviten, 16 kluten, 1 kleine plevier, 1 kokmeeuw, 1 scholekster, 1 tureluur, 1 zwarte ruiter, 2 boerenzwaluwen, 10 gierzwaluwen, 4 oeverzwaluwen, 1 graspieper, 1 huismus, 2 kneus, 1 rietgors, 62 spreeuwen, 10 witte kwikstaarten. Meer op <https://www.ivn.nl/afdeling/eemland/maandelijkse-vogeltelling-westdijk-bunschoten/>
- Hayo neemt de coördinatie van de werkgroep over van Wim. „Dat was al in het voorjaar afgesproken op een vergadering van de IVN-werkgroep Bunschoten”, vertelt Hayo.

Brandganzen, vliegend langs de Westdijk in Bunschoten.

Zomertaling mannetje en vrouwtje aan de Westdijk.

Het mannetje van het paapje aan de Westdijk

Foto's Wim Smeets

De kwekerij/boomgaard in extreem weer

Wim Kok

● In de boomgaard en tuinen tegenover Paleis Soestdijk was het op onze laatste open dag, zondag 18 juni zonnig, warm en gezellig. Er waren bezoekers die in de notentuin **een grote volwassen ringslang** waarnamen en op de foto vastlegden. Wij zien ze soms ook. Het is half mei en juni de tijd dat ringslangen eieren leggen. Hopelijk weten ze onze broeihoop te vinden. In september zullen de eieren uitkomen. In oktober zullen we de broeihoop open maken om te zien of we weer uitgekomen eieren vinden, net als vorig jaar (toen 67 stuks).

Klaprozen kunnen goed tegen de droogte.

● Het was in mei en juni geen 'gemakkelijk weer' voor een kwekerij. Wat een extreme hitte en droogte! Gelukkig was het vroege voorjaar wel nat; de bomen en struiken redden zich wel, maar de moestuin en bloemenpluktuin met zaaigoed hebben wel wekelijks water nodig. Naast kraanwater hebben we onze 2 nieuwe 1000-liter watertanks goed kunnen gebruiken. Sproeien doen we 's avonds als er minder verdampst. Het waterschap had onlangs het gebruik van oppervlaktewater voor irrigatie verboden; dus hebben we onze pomp op de Praamgracht ook buiten gebruik gezet. Inmiddels is het wisselvalligere weer goed bij de vrijwilligers ontvangen. We zien nu **hoe belangrijk een humusrijke bodem is met vochtvasthoudend vermogen (compost!)** en hoe belangrijk het is om te 'mulchen', dus de bodem te bedekken tegen uitdroging.

● De **honingbessen** waren in juni rijp, maar ook de vogels weten ze te vinden. We hebben al genoten van de eerste frambozen en aalbessen; en van de eerste groenten en plukbloemen. Dat wordt in juli alleen maar meer.

● **Vijf cursisten van de lopende IVN Natuurgids Opleiding** gebruiken ons terrein als onderzoeksgebied. Enkele andere cursisten zullen als stage op open dagen een activiteit verzorgen. Het heeft ons materieel ook veel opgeleverd; via cursist Hilde ontvingen we 2 (door WNF) gebruikte picknicktafels en van cursist Paula heel veel gebruikt tuingereedschap. Daar zijn we zeer blij mee.

● In de plukbloementuin moeten sommige plantensoorten nog een eindspurt maken, maar de meeste soorten komen aardig op hoogte en tooien zich met bloemknoppen. Dat is nodig, want op **zaterdag 8 juli start onze zomeropenstelling met bloemenpluk**. Vanaf dan en t/m 10 september zijn we ieder weekend open voor publiek. Meestal zaterdag en soms zondag, altijd van 10.30 tot 15 uur; zie onze website. De tuinen zijn 's zomers uitbundig en vol leven. Wees welkom!

Rups van de koninginpage (zit op schermbloemigen), Papilio machaon

Appelhuis met zwarte toorts (links).

Jubileum kinderboerderij Soest met aandacht voor natuur

Piet van Dijk

● Op zaterdag 1 juli is er weer een BuurtFestival Soest in Overhees. Dit keer in het kader van het 25-jarig jubileum van Stichting Balans, Van 13.00 tot 17.00 uur is er een lint van activiteiten, vanaf het schoolplein van de Wegwijzer tot en met kinderboerderij De Veenweide aan het Vedelaarpad. Ook het IVN Eemland staat er met een kraam en een imker van de Imkersvereniging Eemkwartier staat er. Op De Veenweide worden ook natuurlessen gegeven voor scholen. Ook zijn er een pluktuin, een bloementuin en een moestuin te bewonderen. En natuurlijk zijn er allerlei dieren: Henk de varaan, gerbils, geiten, varkens, ezels, schapen, noem maar op.

- Deze dag is een gezellig evenement voor jong en oud! Kom genieten van live optredens, een buitenbar, een boerenmarkt, een rommelmarkt, bingo, sport- en spelactiviteiten op het schoolplein van de Wegwijzer, kinderactiviteiten zoals een Mad Science Show, speurtocht, knutselen en schminken. Het is een dag vol plezier. De entree en bijna alle activiteiten zijn gratis
- Om 14.00u zal wethouder Liesa van Aalst een feestelijke speech houden over de rol van Stichting Balans in de gemeente de afgelopen jaren.
- Slecht weer is geen probleem, dan verhuizen de activiteiten naar binnen bij Bink Kwetternest, binnenruimtes Veenweide en basisschool De Wegwijzer. Ook als je niet in Overhees of Soest woont ben je van harte welkom!

Landelijke Open Imkerij Dagen op 8 en 9 juli

Piet van Dijk

- Op zaterdag 8 en zondag 9 juli openen imkers hun deuren tijdens de **Landelijke Open Imkerijdagen**. Bezoekers zijn welkom in bijenstallen en krijgen van de aanwezige bijenhouder een kijkje in de bijenkast. Daarnaast vertelt de imker graag over de wondere wereld van honingbijen.
- In de regio van IVN Eemland gaat het om de volgende activiteiten. Wil je elders kijken, raadpleeg dan de website <https://loi.debijenhouders.nl/>
- Zondag 9 juli open imkerijdag op de kinderboerderij **De Veenweide aan het Vedelaarpad 53 in Soest van 13.00 tot 17.00 uur**. Er is veel gratis informatie verkrijgbaar over bijen en er wordt vers geslingerde honing verkocht à 6,50 euro per pot. Kinderen kunnen voor 1 euro een waskaarsje maken en gratis een kleurplaat inkleuren. Ook is het mogelijk met de imker naar de bijenkast te gaan en door het glazen deksel naar de activiteiten van bijen te kijken.
- Op zondag 9 juli kun je van 11.00 tot 16.00 uur terecht in en om het **Natuur- en Milieucentrum 'De Groene Inval', Geerenweg 8, Baarn**. Imkers vertellen over het fascinerende leven van de honingbij en demonstreren graag wat er komt kijken bij hun mooie hobby. Kinderen kunnen een waskaars maken en in De Groene Inval kijken naar de bijenkast.

In het midden is de koningin te zien. Zij wordt omringd door de zogeheten hofstaat, een groep bijen die haar eten, verzorgen en opletten of ze wel genoeg eitjes legt (1500 pdag)

Hieronder enkele artikelen uit de Grote Ratelaar van IVN Heuvelrug en Kromme Rijn en KNNV Zeist Heuvelrug en Kromme Rijn.

De Lynx

TEKST EN FOTO'S: ERIK GRUYS EN ANTON ULTEE

In het kielzog van de wolf wandelt de Euraziatische lynx (*Lynx lynx*) westwaarts in Europa. Is een wolf al nauwelijks te spotten, bij een lynx is dat niet gemakkelijker. Dat komt vooral omdat je niet goed weet waar je moet zoeken. De dieren slapen vaak boven in een boom, maar kunnen ook gebruik maken van een leger of hol. Ook als ze op een van die plaatsen zijn, zitten ze stil en zijn ze meestal moeilijk te zien.

Maar je kan geluk hebben en dat komt bij slecht weer. Een lynx moet eten en gaat daartoe op pad. Dan heb je 's morgens vroeg het meeste kans en zeker bij regenweer.

In de vorige Grote Ratelaar stond een artikel over wolven die we zagen bij onze oosterburen. In datzelfde gebied troffen we de lynxenfamilie aan.

Naast elkaar gezeten kun je een groot veld controleren als je elk een andere kant op kijkt (Links mannetje, rechts vrouwtje).

Bij onze lynx gaat het om de Euraziatische soort, een forsgebouwd katachtig roofdier. Hij komt met name voor in de boreale zone van Noord-Europa en via Siberië tot in Azië. In Centraal-Europa leven geïsoleerde populaties. Er zijn in verschillende landen diverse herintroductieprogramma's opgezet om de situatie van de Euraziatische lynx te stabiliseren of om de soort zich verder te laten verspreiden. Er zit een groep in de Belgische Ardennen. Bij ons zouden ze daarom ook uit het zuiden kunnen komen.

De lynx heeft karakteristieke bakkebaarden, gepluimde oren en een korte staart met een zwarte punt. Hij staat hoog op de poten. De vacht van de lynx is in de zomer geelbruin. 's Winters is de vacht bleker en dikker. Verspreid over het lichaam liggen enkele kleine vlekken. Vooral de ledematen zijn duidelijk gevlekt. Lynxen zouden goed tegen kou bestand zijn dankzij een dichte vacht en haarkussens aan hun voeten. De gepluimde oorschelpen zijn uiterst nuttig voor het opvangen van zelfs de zwakste geluiden.

Mannetjes hebben aparte territoria die zouden overlappen met die van de net als deze mannetjes doorgaans solitair

levende vrouwtjes. Als hol wordt meestal een rotshol gebruikt, maar ook een oude dassenburcht of dicht struikgewas worden genoemd als mogelijke woning. De omvang van een territorium kan oplopen van circa 100 tot 1000 km .

De lynx zou een voorkeur hebben voor volwassen, dichtbegroeide naalddouwen en gemengde bossen met veel bomen en een dichte ondergroei. Ook komt hij voor in steile rotsgebergten tot 1000 meter hoogte. Een enkele keer wordt hij tot op 2000 meter hoogte aangetroffen. Aangeven wordt dat lynxen voornamelijk in de schemering jagen op hazen, reeën en gemzen. Ook knaagdieren, kleine hoefdieren en grotere vogels als patrijzen en korhoenders zouden worden gepakt. Een enkele keer worden ook grotere hertensoorten gedood. De meeste dieren, waaronder hazen, worden vanuit struiken beslopen. Een groter prooidier als een ree wordt vaak vanuit een boom geslagen.

De lynx eet gemiddeld één kilogram per dag. Omdat een ree te groot is om in één keer op te eten, kan een lynx soms dagen achter elkaar terugkomen naar een prooidier tot dat opgegeten is. Deze kennis kan worden gebruikt voor de "monitoring" van lynxen. Met wildcamera's bij aangevreten prooidieren worden de dieren meestal gefotografeerd.

Een lynx zou veel tijd besteden aan de evaluatie van zijn territorium op basis van prooidier-activiteit. Bekend is dat lynxen wildwissels voortdurend op recente betreding inspecteren. Ze vallen als echte katten met name onoplettende dieren aan. Echter, slechts een klein gedeelte van deze aanvallen is succesvol (men noemt: één op de zes), waardoor prooidieren snel oplettend worden en de lynx zich moet verplaatsen naar een ander gedeelte van zijn territorium, namelijk daar waar de prooien nog van niets weten en eenvoudiger te vangen zouden zijn. De paartijd loopt van januari tot maart. Na een draagtijd van ongeveer 74 dagen worden de jongen in mei of juni geboren. De oogjes gaan na 16 à 17 dagen open. De zoogtijd duurt twee tot vijf maanden. De jongen zouden het nest voor het eerst na vier maanden verlaten en ze blijven ongeveer twaalf maanden bij de moeder. Het mannetje zou de eerste maanden meehelpen met de zorg, door voedsel voor de moeder te brengen.

In ons geval waren mannetje, vrouwtje en twee jongen nog bij elkaar.

Ouders lynx met jongen, links vrouwtje

Moerascipres en watercipres, hoe herken je ze?

TEKST: RENÉ WASSENBERG

Op landgoederen, in parken maar ook in voortuinen kun je twee op elkaar lijkende naaldbomen tegenkomen. De overeenkomende eigenschappen van deze twee boomsoorten zijn een strak doorgaande stam met een zeer ruwe schors en hele zachte naalden die 's winters afvallen. Maar gelukkig zijn er ook verschillen die ons, zowel 's zomers als 's winters, helpen bij de juiste naamgeving. Daarom dit artikel met gegevens over deze twee boomsoorten en afsluitend een onderscheidingstabel. De tekst is afkomstig uit de bomencursus van vorig jaar.

Moerascipres of *Taxodium distichum*

Habitus: zomergroene, tot 20-40 m hoge boom. De jonge kroon is kegelvormig tot cilindrisch. Oud: losjes, breed en onregelmatig en afgevlakt. De stam heeft van onder naar boven een groot diameterverval. Takken kort, loodrecht afstaand tot overhangend. Op natte standplaatsen vormt de boom luchtwortels die kegelvormig zijn en hol van binnen.

Naalden: 2-rijig en staand in een plat vlak, lijnvormig, afgevlakt, 1-1,7 cm lang, 1-2 mm breed, zeer kort gesteeld of zittend, recht of lichtjes gebogen, stomp of toegespitst, lichtgroen of blauwachtig groen. Herfstkleur roodbruin.

Twijgen: langlot en kortlot. Jong langlot is bruin tot roodbruin, kaal en zwak berijpt. Kortlot meestal afstaand, 8-10 cm lang, niet verhoutend en in de herfst met de naalden afvallend. De buitenlijn van de kortlot-twijgjes, dus inclusief naalden, loopt spits toe.

Knoppen: geen knoppen zichtbaar, deze liggen in de schors verborgen.

Bloei: eenslachtig en eenhuizig verdeelt. Manlijke bloemen in 7-15 cm lange, aarachtige bloeiwijze aan einden van voorjarig langlot. Vrouwlijke bloemen alleen of met meerdere bijeen, 2mm lang, groen.

Kegels: eivormig tot kogelrond, 1,5-4 cm lang, bijna zittend. De kegelschubben hebben meestal met onregelmatige schilden. Rijp in 1 jaar. Per kegelschub

Kenmerken zijtwijgjes moerascipres

twee smal gevleugelde zaden. Kegel valt aan de boom uit elkaar. In hun natuurlijke omgeving worden de zaden via het water verspreid. De bomen kunnen alleen door zaad vermeerderd worden.

Stam: De stam is soms bochtig, vezelig, knoestig, roodbruin en tordeert.

Schors: dun, roodbruin tot grijsbruin, met lengtescheuren, in smalle stroken afvallend.

Wortelstelsel: het wortelstelsel is vlak bij de stambasis heel dicht en vormt ondergrondse houtvloeren. Van daaruit groeien op latere leeftijd de ademwortels omhoog. Zij zouden zorgen voor extra zuurstof aan wortels indien zij onder de grondwater-spiegel groeien.

Luchtwortels of pneumatoforen bij moerascipres

Verspreiding: Oostelijk USA

Gebruik: hout is heel duurzaam, In zijn herkomstgebied werd het gebruikt onder andere voor dak-shingles.

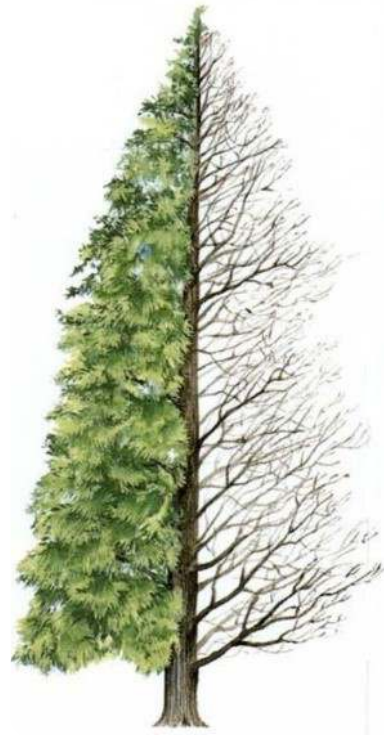
Algemeen: hoeft niet perse aan het water te staan. Kan tot 300 jaar oud worden.

Waar te zien? Boerderij De Punt aan de Bisschopsweg. In Zeist in Park Beek & Royen en aan de Kersbergenvijver.

Watercipres of *Metasequoia glyptostroboides*

Herkomst: Midden China: Schizhu, Hubei en Hunan. Ontdekt in 1941 in de plaats Moudao in de provincie, China. Voor die tijd dacht men dat de boom uitgestorven was in de tijd van de dinosaurïers.

Habitus: zomergroene tot 35 m hoge boom. Kroon kegelvormig, losjes, in het algemeen breed en open. Jonge takken, in de bovenste helft van de kroon, met een scherpe hoek opstijgend. Oudere en dus lager geplaatste takken staan vrijwel horizontaal. Kan ook in haagvorm geknipt worden. Vormt geen ademwortels.

Naalden: aan langlot radiaal ingeplant. Aan kortlot 2-rijig en tegenoverstaand in een vlak, 0,8-3,5 cm lang, 1,5-2,5 mm breed, stomp of kort toegespitst, licht- tot frisgroen. met aan de bovenzijde een groef in het midden, herfst-kleur koperkleurig tot roodachtig en vallen als twijgjes af. De onderzijde is lichter groen met soms een blauwachtige was en bevat gelige stomabanden met ieder 4-6 stomalijnen. De midrib is iets verhoogd.

Bloei: 1-slachtig en 1-huizig verdeelt. Manlijk: 5-6 cm lange katjesachtige okselstandige en overhangende bloeiwijze aan het einde van het voorjarige langlot. Mannelijke bloemkegels eivormig, tot 5 mm lang, veel bij elkaar, tegenoverstaand aan lange stelen. De vrouwelijke kegels ontwikkelen zich aan uiteinden van de kortlot-twijgen. Zij zijn geelachtig groen van kleur en eivormig tot cilindrisch van vorm. Tijdens de bloeitijd (april) staan

Vrouwelijke bloem

zij rechtop, zijn ongeveer 9 mm lang en vormen bestuivingsdruppels waarmee zij de pollen uit de lucht vangen.

Kegels: lang-gesteeld, hangend en tolvormig, rijp in september. Eenmaal geopend zijn zij bijna kogelrond, 1,5-2,5 cm in doorsnede, hangend, matbruin of grijsbruin, kegelschubben tegenoverstaand in 8-12 paren, alleen de middelste kegelschubben zijn bij rijpheid gespreid. Kegels blijven vaak gedurende de winter hangen.

Zaden: afgevlakt, 4-6 mm lang en smal gevleugeld, in 1 jaar rijpend. Windverspreiding, maar hij zaait zichzelf hier niet uit.

Twijgen: langlot en kortlot. Langlot aanvankelijk licht-roodbruin, en licht berijpt, later olijfgroen tot grijsbruin. Kortlot ± tegenoverstaand, 5-15 cm lang, nauwelijks verhoutend. De buitenlijn van de kortlot-twijgjes inclusief naalden eindigt afgerond. De kortlot-twijgjes vallen in november met de naalden af.

Knoppen: zonder hars, tegenoverstaand en kaal, soms bijna-tegenoverstaand, gewoonlijk in paren aan de basis van de afvallende twijgjes, soms enkel tussen de twijgjes,

ei- tot ellipsvormig en met een stompe punt. 2,5-5 mm lang, 1,3-3 mm breed. De knoppen zitten op hele korte steeltjes, meer of minder omgeven door kleinere basaalschubbetjes.

Stam: aan de voet vaak verbreed, stamomvang vaak onregelmatig met diepe 'keelholtes' of 'oksels' onder de takaanzetten.

Schors: gegroefd, vezelig, vosrood tot grijsbruin, in smalle stroken loslatend.

Gebruik: hout: kernhout warmbruin tot paarsrood, spinthout geelachtig. Voor papierindustrie. Bevat hars.

Standplaats: een wat betere leemhoudende bodem met normale vochtinhouding. Niet perse bij water.

Algemeen: het is een snelgroeiende boomsoort.

Geschiedenis en naamgeving: In de twintiger en dertiger jaren van de vorige eeuw werden in Japan fossiele geveerde naalden en kegels gevonden in gesteente daterend uit het Pliocene tijdperk van ongeveer vier miljoen jaar oud. Pas in 1941 concludeerde de Japanse paleobotanicus Miki, dat het hier ging om een nieuw

	Watercypres - <i>Metasequoia glyptostroboides</i>	Moerascypres - <i>Taxodium distichum</i>
Habitus	- takken meer omhoog gericht	- takken bijna recht afstaand
Naalden	- winterkaal - 10-30 mm lang - tot 2,5 mm breed - tegenoverstaand - enkel afvallend - in enkele dagen afvallend - onderzijde grijsgroen - herfstkleur iets geler	- winterkaal - 8-15 mm lang - tot 2 mm breed - verspreid - lancetvormig toegespitst - twijgje afvallend - houdt herfstnaalden lang vast - aan langlot schubvormig - 2 grijze stomastrepen - herfstkleur bruingeel
Twijgjes	- tegenoverstaand geplaatst - twijgjes vallen met de naaldjes - buitenlijn twijgtop rond	- afwisselend geplaatst - twijgjes vallen met naaldjes en kortlot - buitenlijn twijgtop spits
Stam	- keelholtes zijn dieper	
Kegels	- eerst kegelvormig, later kogelrond 2,5 cm - schubben zonder stekel, - tegenoverstaande kegelschubben - lang gesteeld	- kogelrond, 3 cm Valt uiteen aan de boom - schubben met centrale stekel - kort gesteeld
Knoppen	- onder de zijtwijgjes! - bladknoppen goed zichtbaar - tegenoverstaand - 90 gr. afstaand	- bladknoppen bijna niet te vinden - verspreid
Luchtwortels	- geen luchtwortels	- luchtwortels aanwezig (op vochtige standplaatsen)
Groeiplaats	- droger	- kan zeer vochtig staan

Schoolkamp Austerlitz

TEKST EN FOTO: PIETER MEIJER

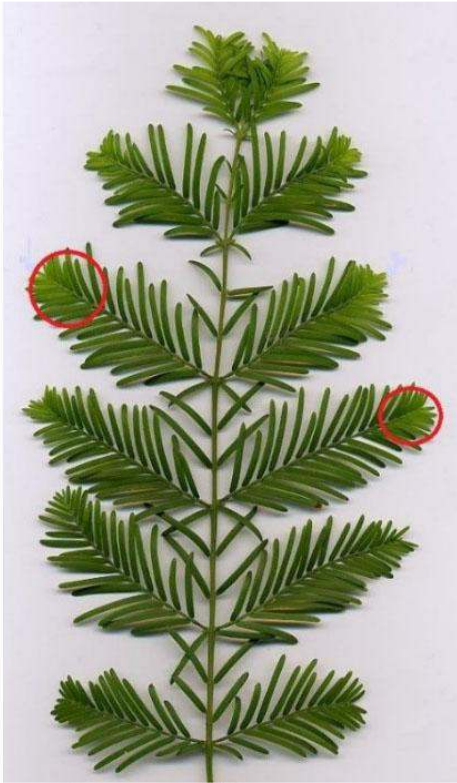
Al 50 jaar staat er in de bossen van Zeist een obelisk langs het fietspad de Oude Woudenbergse Zandweg en velen zullen wel eens langs dit moment zijn gefietst. Op deze obelisk zijn reliëfs aangebracht met afbeeldingen van fietsen van honderd jaar geleden. De obelisk blijkt ideaal te zijn om er een foto van een groep kinderen te maken.

Groep 8 uit Amersfoort had een schoolkamp op de Paasheuvel in Austerlitz. Het waren 41 kinderen, Joke en ik hadden een afwisselende wandeling voor 16 mei uitgestippeld. De wens van de school was: “het zijn allemaal echte stadskinderen en we vinden het belangrijk dat zij zien hoeveel mooie natuur we zo dichtbij hebben. En dat ze er iets over leren. Dat kunnen jullie van IVN veel beter dan wij!”. De route ging tot de Put van Wallenberg: dit is een plek waar een Fransman in 1797 een stuk heide ontgon om een boerderij te stichten: een knappe prestatie op die arme en droge zandgrond. Nu is het een mooie open plek in het bos om met een groep kinderen even te pauzeren.

Het was een afwisselende route die deels langs een stuk heide ging. Een klein paadje door het bos, waar we onder omgevallen bomen doorkropen, was misschien wel het hoogtepunt van de wandeling. De kunst is om enkele zoek- en kijkopdrachten te bedenken voor deze leeftijdsgroep. We waren met z'n allen ook even stil om naar de vogels te luisteren: een bijzondere ervaring.

Het is een dankbare activiteit om een excursie voor kinderen te begeleiden. Mijn belangstelling voor de natuur heb ik zelf ooit gedeeltelijk te danken aan natuurexcursies in mijn jeugd. Wat mij betreft mag de belangrijkste doelstelling van IVN zijn om bij de jeugd de ogen te openen voor de natuur; dat kan voor hen een levenslange verrijking zijn.

Zijtwijgjes tegenoverstaand en met afgeronde toppen
<https://pinetumanloo.nl/uitgelicht/nr3>

plantengeslacht en hij gaf de fossielen de naam Metasequoia. Inmiddels waren er ook in China levende bomen gevonden, die op Glyptostrobus leken. Glyptostrobus is een bestaande naaldboom uit China, Vietnam en Laos. Pas in 1946 merkte een Chinese botanicus op dat die levende bomen als twee druppels water leken op de fossielen die de naam Metasequoia hadden. En zo bleek dat een bomengeslacht, waarvan alleen fossielen van ongeveer 4 miljoen jaar oud bekend waren, diezelfde vier miljoen jaar later nog springlevend in China voorkomt. Deze levende bomen heetten van toen af aan dus ook Metasequoia. De soortnaam werd om gegeven redenen glyptostroboides. Ides betekent ‘lijkend op’. De Metasequoia’s zijn gedurende 4 miljoen jaar vrijwel onveranderd zijn gebleven. Daarom spreken we van ‘levende fossielen’. In Amerika heet de boom de Dawn redwood. Omdat de watercypres zoveel op de moerascypres lijkt wordt de watercypres soms ook wel de Chinese moerascypres genoemd. De Chinezen die in de buurt van watercypressen wonen noemen de boom ‘Shui-Sha’ wat zoveel betekent als waterspar. In het Nederlands is dit watercypres geworden. Vreemde term, want de boom staat normaliter niet bij water. In het wild staan ze op zandige of lemige bodems. De gelijkenis van de watercypres met de moerascypres is treffend, maar er zijn ook verschillen, zie de tabel hieronder.

Waar te zien? In Zeist onder andere op gazon voor villa Hoog Beek & Royen en bij Kersbergenvijver (zijde Renesselaan), Griffensteinselaan, bij poel tussen Brugakker en Couwenhoven en langs Kwikstaartlaan. Aan de vijver in het Wilhelminapark (met verkeerd naam-bordje).